

Vaststelling van de Wet Oorlogsstrafrecht alsmede van enige daarmee de verband houdende wijzigingen in het Wetboek van Strafrecht, enz.

toch niet straffeloos blijven, indien zonneklaar blijkt, dat hij het plan had om een verbinding tot stand te brengen, doch dat uitsluitend ten gevolge van activiteit van opsporingsorganen deze verbinding nog niet tot stand gebracht was. Men kan naar de mening van de ondergetekenden de interpretatie van het begrip „voorbereiding” veilig aan de rechter overlaten. Aldus is ook de mening van de andere ten deze aan het woord zijnde leden.

Artikel 97b. Gelijk in de toelichting is medegedeeld, bevat het ontworpen artikel 97b niet meer dan hetgeen thans in artikel 97a, onder 2°. en 3°, is geformuleerd, zij het, dat de strafpositie enigszins is verhoogd. De ondergetekenden hebben het niet noodzakelijk gevonden de bestaande omschrijving van dit delict te wijzigen. Met de andere aan het woord zijnde leden achten zij deze omschrijving trouwens duidelijk genoeg.

Artikel 100. Sommige leden hebben er bezwaar tegen, dat ook een journalist krachtens dit artikel vervolgd zou kunnen worden. Terecht wijzen de andere leden op het feit, dat ook een journalist niet door zijn publicaties het gevaar mag doen ontstaan, dat Nederland in een oorlog betrokken wordt. De opmerking van de leden, die deze kritiek uitoefenden, geldt overigens niet alleen het ontworpen artikel, maar evenzeer het bestaande artikel 100. Een journalist kan namelijk ook de onzijdigheid van de Staat in gevaar brengen. Door de voorgestelde bepaling wordt op dit punt derhalve niets nieuws ingevoerd.

Dezelfde leden, die kritiek op het gestelde onder 1°. in artikel 100 hadden, hebben bezwaar tegen het gestelde onder 2°. Ook deze kritiek richt zich niet tegen het ontwerp, maar tegen de bestaande wet, die op dit stuk in het geheel niet is veranderd. Met de leden, die de kritiek op dit artikel bestrijden, zijn de ondergetekenden van mening, dat overtreding van de verduisteringsvoorschriften moeilijk de veiligheid van de Staat in gevaar kan brengen, tenzij zulks bij voorbeeld geschiedt om de vijand signalen te geven, ten einde een aanval te vergemakkelijken. Indien zulks het geval is, schijnt de maximumstraf van tien jaren bepaaldelijk niet te hoog.

Artikel 102. De ondergetekenden begrijpen, dat men de omschrijving van het misdrijf van hulpverlening aan de vijand wel zeer ruim acht. Zij ontkennen niet, dat onder deze omschrijving zowel zeer ernstige als zeer onbelangrijke strafbare feiten gebracht kunnen worden. Pogingen om door nadere omschrijving differentiatie in de strafmaat aan te brengen, zijn mislukt, omdat iedere vorm van hulpverlening op zich zelf weer in ernstige en minder ernstige varianten kan voorkomen. Men kan hulpverlening op het politieke vlak niet als op zich zelf ernstiger dan hulpverlening op economisch terrein beschouwen. Er zijn politieke collaborateurs geweest, die men ernstig strafwaardig moet achten, terwijl anderen een veel minder ernstig feit pleegden, door b.v. een burgemeestersambt in een kleine plaats te aanvaarden. Economische collaboratie kan variëren van het in het groot bouwen van versterkingen en kazernes voor de vijand tot het schoonmaken van groenten voor een vijandelijk legeronderdeel of het leveren van gebak voor vijandelijke soldaten. Een onderscheiding in verschillende categorieën van hulpverlening is dus niet mogelijk, omdat dwars door deze categorieën heen weer onderscheidingen lopen van ernstige en niet ernstige gevallen. De praktijk heeft overigens bewezen, dat de jurisprudentie al spoedig een zekere maatstaf vindt om de ernst van de hulpverlening in ieder geval aan de hand van de strafmaat tot uitdrukking te brengen.

Artikel 103a. Juist omdat de omschrijving van hulpverlening aan de vijand zo bijzonder ruim is, is het wenselijk daartegenover een bepaling te formuleren, waardoor komt vast te staan, dat niet iedere handeling, die formeel onder deze ruime omschrijving te brengen is, als strafbare hulpverlening moet worden beschouwd. Dit erkennen de leden, die kritiek op de voorgestelde bepalingen hebben. Zij menen evenwel, dat de uitzondering van artikel 103a minder ruim moet worden geformuleerd. Zij zouden het wenselijk achten, indien hulpverlening slechts dan niet strafbaar was, indien de dader gehandeld heeft in de redelijke overtuiging het Nederlandse belang te dienen. Daarmede zouden evenwel tal van gevallen tot strafbare hulpverlening gestempeld blijven, die niemand in werkelijkheid gestraft zou willen zien. Het schijnt toch niet twijfelachtig, dat een vrouw, die in een kazerne aardappelen schilt voor vijandelijke soldaten, moeilijk kan handelen in de redelijke overtuiging, dat zij het Nederlandse belang daarmede dient. Toch ware het onbillijk haar wegens collaboratie te straffen. Hetzelfde geldt voor hulpverlening op het economisch gebied. Leverantie van niet voor de oorlog belangrijke goederen is naar de omschrijving van artikel 102 hulpverlening aan de vijand. Dat ooit het Nederlandse belang door een dergelijke leverantie gediend zou zijn, is niet aan te nemen. Toch zal bepaaldelijk niet onder alle omstandigheden de strafbaarheid van iemand, die goederen aan een bezettende Mogendheid geleverd

heeft, mogen worden aangenomen. De ondergetekenden zijn daarom van mening, dat als sluitstuk op de ruime bepaling van artikel 102 ook de bepaling van artikel 103a enigszins ruim geredigeerd moet blijven.

Artikel III

(Wetboek van Militair Strafrecht)

Met de Commissie van Voorbereiding zijn de ondergetekenden van oordeel, dat het Wetboek van Militair Strafrecht in verband met een optreden te zamen met bondgenoten op verscheidene punten behoort te worden herzien. Met de commissie menen de ondergetekenden evenwel, dat een herziening in dit wetsontwerp niet kan worden opgenomen, omdat daarmede te veel tijd gemoeid zou zijn. Alvorens tot een dergelijke herziening te kunnen overgaan, moet immers eerst vaststaan in welk verband het optreden van Nederland zal geschieden. Al naargelang de Europese Defensiegemeenschap tot stand komt of niet, zullen de bepalingen van ons militair strafrecht nauwer of minder nauw op internationale samenwerking moeten zijn gericht.

De Minister van Justitie,
H. MULDERIJE.

De Minister van Oorlog,
C. STAF.

De Minister van Marine,
C. STAF.

2258 6

NOTA VAN WIJZIGINGEN (Ingezonden 16 April 1952)

In artikel II wordt punt 18 vervangen door de volgende punten 18—21:

„18. Artikel 121 wordt als volgt gelezen:

Hij die door geweld of bedreiging met geweld een vergadering van de beide Kamers der Staten-Generaal of van een dezer uiteenjaagt, tot het nemen of niet nemen van enig besluit dwingt, een lid uit die vergadering verwijdert of opzettelijk een lid verhindert die vergadering bij te wonen of daarin vrij en onbelemmerd zijn plicht te vervullen, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

19. Artikel 122 wordt als volgt gelezen:

De samenspanning tot het in artikel 121 omschreven misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Artikel 96, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

20. In artikel 124 worden de woorden „twee jaren” vervangen door de woorden: negen jaren.

21. In artikel 135 worden de woorden „de artikelen 92—95 of 102” gelezen: de artikelen 92—95a, 102 of 121.”

2258 7

VERSLAG

De Commissie van Voorbereiding voor bovengenoemd wetsontwerp is, na kennis genomen te hebben van de Memorie van Antwoord op het Voorlopig Verslag wegens dit wetsontwerp, van oordeel, dat door deze gewisselde schrifturen de openbare beraadslaging over het voorstel genoegzaam is voorbereid.

Vastgesteld 24 April 1952.

GERBRANDY ¹⁾
DONKER
BACHG
ROOLVINK
WITTEWAALL VAN STOETWEGEN
VERMEER ²⁾
VONK
STOKVIS
VORRINK ³⁾

¹⁾ ²⁾ ³⁾ Als plaatsvervanger van resp. de heer Terpstra, mejuffrouw Tendela en de heer Fens, die wegens ziekte niet aan de vaststelling van dit verslag hebben kunnen medewerken.